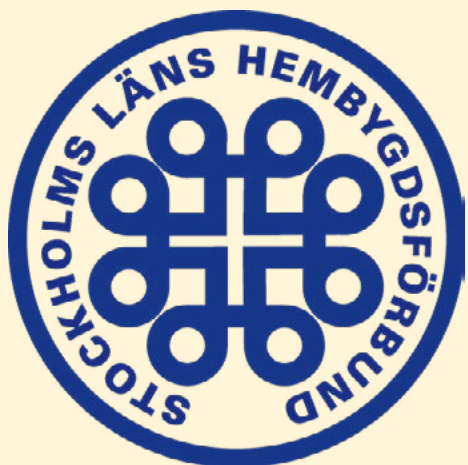

ORDNA & VÅRDA

Nr 3. 2018

MEDLEMSTIDNING FÖRENINGSSARKIVEN I STOCKHOLMS LÄN

FÖRENINGSSARKIVEN
I STOCKHOLMS LÄN

Under 2017 fick FSL frågan om vi ville inleda ett samarbete med Stockholms läns hembygdsförbund. Samarbetet avsåg att förmedla arkivkunskap till de ca 120 hembygdsföreningarna som finns i Stockholms län.

Naturligtvis ligger det i FSL:s intresse att åta sig en sådan uppgift. Det är ju förvisso FSL:s uppdrag att till samtliga föreningar i länet förmedla denna kunskap.

Inom FSL funderade vi vidare och tänkte att ett samarbete av detta slag skulle kunna ge upphov till fler arkivföreningar ute i kommunerna. Med aktiva hembygdsföreningar finns det säkert möjlighet att starta arkivföreningar som kanske även kan ge tillgång till lokaler för föreningsarkiv.

I december 2017 signerade vi ett dokument för ömsesidig samverkan att gälla minst ett år.

Det program som nu föreligger för året 2018 får sin start i september med en eftermiddag på Stockholms stadsarkiv där en av Stadsarkivets arkivarier berättar om den verksamhet som man där bedriver. Avslutning sker med visning av magasinen. Denna första träff är

en öppen inbjudan till alla länets hembygdsföreningar. Avsikten är att förstås att visa på arkivets oslagbara källa för kulturarvets bevarande.

Under hösten kommer sedan ytterligare två tillfällen att erbjudas, en i södra länet och en i norra delen av länet. Till dessa två träffar vill vi även bjuda in de på plats verksamma kommunarkivarierna. Tid och plats för dessa evenemang kommer att meddelas efterhand.

FSL ser fram mot ett trevligt och fruktbart samarbete med Stockholms läns hembygdsförbund.

Stockholm i juli 2018
Monica Frumerie, ordf FSL

Välkommen till Arkivens dag Lördagen den 10 november 2018

Årets tema är **Fest & Glädje**, vad är fest och glädje för er?

Arkivens dag firar 20 år!

Läs mer om Arkivens dag på www.arkivensdag.nu

Föreningen för Kanot-Idrott, FKI

Sommaren 1866 färdades den skotske advokaten John MacGregor i kanoten Rob Roy från Kristiania till Stockholm. Detta är den första kanotresan på svenska vatten. Inspirerade av MacGregor skaffade marinofficeren Carl Smith och andra svenska entusiaster liknande segel- och paddelbara kanoter. Men det var inte förrän den 2 december 1900 som kanotidrotten verkligen tog fart i Sverige. Den kvällen samlades 12 tonåringar för att grunda Föreningen för Kanot-Idrott, FKI.

Det visade sig att ungdomarna förde med sig en hel del energi och talang till den lilla klubben. Man hyrde in sig hos Stockholms Roddförening vid Djurgårdsbrunnsviken och **ordnade 1901 sina första paddel- och segeltävlingar.**

I samband med de olympiska spelen 1912 tvingades de båda föreningarna lämna sina båthus. Sedan dess finns Stockholms Roddförening i ett grönt hus vid Djurgårdsbrunnskanalen och FKI på den lilla Måsholmen just utanför kanalens mynning i Lilla Värtan.

Flera FKI:are konstruerade nya kanotmodeller, och det var i FKI som **kanoten av Rob Roy-typ** blev till renodlade segel- eller paddelkanoter. Även den moderna tävlingskanoten har sina rötter hos FKI. Framstående konstruktörer i

föreningen var bland annat Gerhard Högborg, Arvid Rosengren och Sven Thorell.

Många paddlare byggde sin egen kanot under vintern, medan seglarna ofta lät någon båtbyggare göra arbetet på de större och tyngre segelkanoterna.

FKI:arna ägnade gärna helger och sommarledighet åt kanotsegling och campingliv i skärgården. En fitness med segelkanoterna är bomtältet, som möjliggör att man kan övernatta i kanoten.

Idrotten var vid förra sekelskiftet ett manligt revir, men **redan 1901 deltog fröken Sigrid Kröningsvärd framgångsrikt i FKI:s första tävlingar.**

Föreningens eldsjäl, särskilt Fritiof Santesson, låg **1904 bakom grun-**

dandet av Svenska Kanotförbundet och genomförde **1907 de första svenska mästerskapen.**

Man var även tongivande då det internationella kanotförbundet bildades 1924 med representanter från Danmark, Tyskland, Österrike och Sverige.

Hösten 1905 paddlade **Gustav Nordin sin fyrmeterskanot Svea från FKI:s båthus till Paris;** hans avsikt med äventyret var att propagandera för en vegetarisk livsstil (!). En annan uppmärksammas resa var **Herman Lantz' färd runt Europa 1910–1911.** Resan till Indien som han påbörjade i september 1912 fick däremot avbrytas efter två år, då han hade nått Kaspiiska havet. Världskriget hade brutit ut och en kanotist på resa genom Tsarryssland misstänktes ständigt för spionage.

En bedrift i modern tid står Nils-Göran Bennich-Björkman för. Efter pensioneringen tog **Nils-Göran sin egenhändigt byggda, 6,5 meter långa segelkanot Peter Pan ut på 19 års färd på världshaven.** Han återvände till bryggan på Måsholmen 2009.

Forts. sid 3

I kanotens barndom byggde man sin farkost själv. Många FKI-medlemmar gjorde det under vintern, uppe på torkvinden där man bodde. Att sedan på våren få ner den färdiga kanoten var en annan utmaning. Foto: Sven Thorell

Den brittiska marinofficeren RC Anderson gjorde under nästan 50 år många kanotfärder på svenska vatten. Bland annat tog han sig 1908 från Kristiania (Oslo) till Stockholm, och följande sommar från Stockholm till St Petersburg. Här ses han med färdkamraten och hustrun Romula på färd genom Sörmland sommaren 1924.

Foto: troligen självutlösare

Nu har Arkiv-utredningen startat

Hösten 2017 beslöt regeringen om en "Översyn av arkivområdet" framlagt enligt ett Kommittédirektiv (Dir. 2017:106). Direktivet förespråkar en bred översyn av arkivområdet, med det övergripande syftet att säkerställa samhällets tillgång till allmänna handlingar både nu och i framtiden.

Man vill här

- belysa begreppet ARKIV, utifrån begrepp som arkivbestånd och arkivsamling.
- införa begreppet "verksamhetsinformation" i jämförelse med "arkiv". Förslag finns att gällande arkivlag bör ses över såväl innehållsligt som redaktionellt.
- framhålla de enskilda arkivens viktiga roll som del av det gemensamma kulturarvet.

Bakgrunden kan härledas till propositionen "Kulturarvspolitik" 2016/17:116, som i sin tur gav underlag till Arkivutredningen Ku 2017:2.

Lars Ilshammar är utsedd som särskild utredare. Till sin hjälp har han en grupp på ytterligare fem personer, samtliga med specialkompetenser. Man kommer att ta kontakt med "arkiv-Sverige" för att samla in

underlag och i olika konstellationer diskutera genomförandet av utredningens intentioner. FSL har i augusti medverkat i en regional dialog där flertalet inbjudna just representerade enskilda arkiv.

Utifrån civilsamhällets perspektiv kan vi notera såväl reglering av enskilda arkiv som digitala processer ligger i vår nära intressesfär. Vid tidigare möten inom Folkrorelsernas arkivförbund (FA) har diskuterats ekonomiska konsekvenser vid införandet av digital arkivering. Inget län ser sig idag ha den budget som krävs för dylikt, även kompetensen fattas. Ordet är tillsammans vilket även ligger väl inom Kultursamverkansmodellen (ännu ej införd i Stockholms län).

Direktivet ger anvisningar om flera större områden som man vill se utreda:

Översiktligt beskriva arkivsektorn i skenet av dagens samhällsutveckling

Se över gällande arkivlagstiftning i förhållande till närliggande aktörer och anpassa därefter

Analysera Riksarkivets (RA) roll, i förhållande till andra myndigheter och arkivaktörer om hur en säker informationshantering kan upprätthållas för en allsidig historiebereskrivning

Analysera ekonomiska konsekvenser för RA och liknande institutioner vid

Lars Ilshammar, bitr. riksbibliotekarie på Kungliga Biblioteket.

Foto: Historiska Media

den offentliga förvaltningens övergång till digitala processer

Analysera om regleringen för de enskilda arkiven bör förändras med avseende på att tillgodose behov inom rättsskipning, förvaltning, forskning och skydd för kulturarvet

Se över möjlighet för statistikinsamling

Ge nödvändiga författningsförslag

Rapport från utredningen ska överlämnas till regeringen senast den 18 november 2019.

Mycket mer finns att läsa under länken: <http://www.sou.gov.se/arkiv-utredningen/>

Från denna källa kan man klicka sig vidare till såväl ursprung som flödet fram till dagens aktiviteter.

Om du som intresserad läsare har förslag att framföra så är du välkommen med e-post till FSL: info@foreningsarkiven.a.se

Monica Frumerie, ordf FSL

1974 deponerades FKI:s arkiv i Stockholms stadsarkiv. Dåvarande stadsantikvarien Sven Olsson skrev uppskattande: "Det är, för att vara ett föreningsarkiv med alla de faror för skingring det växlande förtryendemannastyret ger, en ovanligt fullständig samling. Bl.a. kan pekats på de vackra sviterna av protokoll, verksamhets- och revisionsberättelser, matriklar, räkenskaper och bilder." Arkivmaterialet erbjöd en bra bas då föreningen

2016 gav ut en jubileumsskrift för att fira kanotens 150 år i Sverige.

Idag har FKI drygt 400 medlemmar och arrangerar bland annat **Djurgårdsloppet, en av Sveriges äldsta idrottstävlingar.** Vi är stolta över att än idag finnas till för både paddlare och kanotseglare, precis som för mer än ett sekel sedan.

Sven Sievers, ordf FKI

BOKTIPS

FKI:s jubileumsbok "**Kanotidrott: 150 år av glädje**" finns att köpa bl a på Bokus och Adlibris

Erland Nilsson

1939-2018

FSL sörjer en god vän och engagerad medarbetare i styrelsen sedan 2013. Erland avled den 29 april i år.

Efter en uppväxt i norra Småland och någon tid i FN-tjänst i Kongo under 60-talets första år kom Erland som kemiingenjör till läkemedelsföretaget Kabi, senare Kabi-Pharmacia. Den yrkesbanan blev i fortsättningen hans. Men därutöver kom han tidigt in i det slag av ideellt driven föreningsverksamhet som över tiden gjort stora insatser i det svenska civilsamhället.

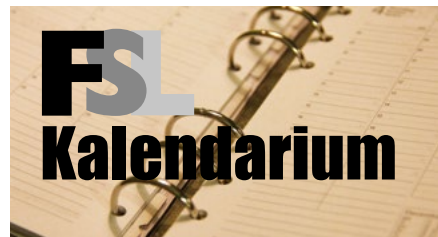

Familjetraditionen inom nykterhetsrörelsen var stark, och han var bl.a. kassör i styrelsen för stockholmsdistriktet av IOGT-NTO samt revisor i andra delar av rörelsen. Likaså engagerade han sig i Möjligheternas Hus i Skarpnäck och serviceorganet Våra Gårdar. I ordenshuset Brofästet på Skansen förmedlade han på somrarna sin omfattande kunskap om rörelsen förr och nu. Han var också verksam inom Tempel Riddare Orden.

Samma tillhörighet ledde till ett livslångt engagemang för den svenska folkdansen och då framför allt inom godtemplarnas ungdomsförbund (SGU) med efterföljare. Han utbildade sig till folkdanspedagog och medverkade vid flera folkdansresor utomlands. Begravningen i Birgittakyrkan i Nockeby präglades av detta starka inslag i hans liv.

Erland var en ödmjuk och lågmäld person, som inte tog mer plats än hans gedigna kunskaper och engagemang motiverade. Han var en person det lyssnades till. I FSL-kretsen representerade han mycket av den historiska orientering som är föreningens själva berättigande och drivkraft.

Monica Frumerie, FSL ordförande med styrelse

SEPTEMBER

12 Träff för Stockholms läns hembygdsföreningar, kl 15-17, Stockholms stadsarkiv

13 Grundkurs i arkivkunskap, kl 17-20, Stockholms stadsarkiv.

OKTOBER

11 Fotokurs, analoga bilder, kl 17-20, Stockholms stadsarkiv

NOVEMBER

8 Fortsättningskurs i arkivkunskap, kl 17-20, Stockholms stadsarkiv

10 Arkivens dag

DECEMBER

6 Dokumenthantering, kl 17-20, Stockholms stadsarkiv.

Ordna & Vårda ges ut av Föreningsarkiven i Stockholms län, FSL
Org.nr 802400-1391 **Postadress** c/o Stockholms stadsarkiv, Box 22063,
 104 22 Stockholm **Besöksadress** Kungsklippan 6. Tel 08-508 283 42

Hemsida www.fslarkiv.se **E-post** info@foreningsarkiven.a.se

Ansvarig utgivare Monica Frumerie

Redaktion Arbetsgrupp Ordna & Vårda för FSL **Text & Foto** Emelie Geuken

Layout Hasse FotoSättare **Tryck** Adegraf AB

Manusstopp Ordna & Vårda nr 4 2018 - 12 november 2018

